

Pedagogisen tutkimusraportin tiivistelmä

Kansainvälinen raportti

GREEN
ENTREPRENEURSHIP
TRAINING

 <p>WP PADERBORN Department Wirtschaftspädagogik BUSINESS AND HUMAN RESOURCE EDUCATION Chair Wirtschaftspädagogik II</p>	<p>Universitaet Paderborn (UPB) Marc Beutner E-mail: marc.beutner@uni-paderborn.de URL: http://www.uni-paderborn.de</p>
	<p>Universitatea din Pitești (UPIT) Georgeta Chirleşan E-mail: g.chirlesan@upit.ro URL: www.upit.ro</p>
	<p>Small Firms Enterprise Development Initiative Limited (SFEDI) Leigh Sear E-mail: leigh.sear@sfedi.co.uk URL: www.sfedisolutions.co.uk</p>
 <p>meath partnership engage · enable · participate · progress</p>	<p>Meath Community Rural And Social Development Partnership Limited (MEATH PARTNERSHIP) Jennifer Land E-mail: Jennifer.land@meathpartnership.ie URL: www.meathpartnership.ie</p>
 <p>European University Cyprus LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES</p>	<p>European University Cyprus (EUC) Alexandros Apostolides E-mail: A.Apostolides@euc.ac.cy URL: www.euc.ac.cyq</p>
 <p>fip Future In Perspective</p>	<p>Future In Perspective Limited (FIPL) Philip Land E-mail: philip@fipl.eu URL: http://www.fipl.eu</p>
 <p>FUNDACIÓN UNIVERSIDAD EMPRESA REGIÓN DE MURCIA</p>	<p>Fundacion Universidad Empresa De La Region De Murcia (FUERM) Consuelo Garcia E-mail: consugar@um.es URL: http://www.fuem.es</p>
 <p>innoventum</p>	<p>Innoventum Oy (INNOV) Janne Leinonen E-mail: janne.leinonen@innoventum.fi URL: http://www.innoventum.fi/</p>

Sisältö

	Sivu
1 Tiivistelmä	4
2 Johdanto	5
3 Osa A: Havainnot partnerimaiden kirjallisuuskatsauksista	6
4 Osa B: Havainnot partnerimaissa toteutetusta kyselylomaketutkimuksesta.....	11
5 Osa C: Havainnot FIPL toteuttamasta tutkimuksesta	16
6 Lista oppimistuloksista	18
7 Johtopäätökset ja suositukset.....	19

Toimittaja:
Avustajat:

Georgeta Chirleşan
Georgeta Chirleşan *UPIT*, Consuelo Garcia *FUERM*, Marc Beutner *UPB*, Leigh Sear *SFEDI*

Tiivistelmä

Tässä raportissa esitetään havaintoja 1.11.-15.12.2016 aikana seitsemässä Euroopan valtiossa (Romania, Kypros, Saksa, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia ja Suomi) GET-UP –projektin (Vihreä yrittäjyyskoulutus – tukena menestykselle, no 2016-1-DE02-KA202-003277) puitteissa toteutetusta tutkimuksesta. Projekti on Euroopan Komission Erasmus+ ohjelman rahoittama.

GET-UP –projekti suunnittelee ja toteuttaa tarpeita vastaavan vihreän yrittäjyyden koulutusohjelman tukemaan kehittyviä vihreitä yrittäjiä ja mikroyritysten omistajia heidän omien vihreän talouden liiketoiminnan päämäärien ymmärtämisessä. Tutkimuksemme tarkoitus oli saada aikaan tarveanalyysi, joka tukisi projektitiimiä vihreän yrittäjyyden koulutusohjelman sekä ammattikoulutuksen opettajille ja vihreille yrittäjille suunnatun koulutusohjelman suunnittelussa. Tutkimus oli kaksiosainen: työpöytä tutkimus toteutettiin kirjallisuuskatsauksena ja kenttätutkimus kyselylomakkeiden avulla.

Tämän raportin osassa A esitetään kirjallisuuskatsauksen havaintoja ja siinä keskitytään; keskeisiin osaamisalueisiin ja –tasoihin, jotka tulisi ottaa huomioon GET-UP –projektin vihreän yrittäjyyden koulutusohjelmassa; olemassa oleviin resursseihin, joita voitaisiin hyödyntää tai muokata päällekkäisen työn välttämiseksi; oppimissisällöille soveltuvimpiin mediaformaatteihin; teknologia-alustoihin; arviointityökaluihin; pedagogiseen tukeen helpottamaan ammattikoulutuksen tuutoreiden tutustumista uuteen monimuotoiseen oppimisympäristöön. Lopussa arvioidaan ja selvitetään vihreän yrittäjyyden merkitystä seuraavien 5 ja 10 vuoden aikana.

Osassa B esitetään havaintoja kenttätutkimuksesta. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella, johon vastasi 92 yrittäjää ja vihreää yrittäjää, ammattikoulutuksen kouluttajaa, tuutoria/mentoria, hallinnollista työntekijää, markkinointijohtajaa, oppimisen ja taitojen ammattilaista ja yrityksiä edustavia tahoja. Kenttätutkimus noudatti samaa logiikkaa ja tavoitteita kuin työpöytä tutkimus, mutta yllä mainittujen kohderyhmien näkökulmasta.

Osassa C esitetään havaintoja Future In Perspective Ltd. (FIPL) partnerin tutkimustyöstä verkko-oppimisympäristöjen ja minioppimismateriaalien parhaisiin käytäntöihin liittyen hyödynnettäväksi ehdotetun koulutusohjelman suunnittelussa.

Seuraava osa sisältää luettelon työpöytä- ja kenttätutkimusten pohjalta tunnistetuista oppimistavoitteista, jotka tulisi ottaa huomioon GET-UP koulutusohjelmassa.

Raportin viimeinen osa – Johtopäätökset ja suositukset – sisältää yleisluontoisia selvityksiä vihreän talouden ja yrittäjyyden nykyisestä tilanteesta partnerimaissa sekä antaa suosituksia aiheeseen liittyen.

Johdanto

Ei ole epäilystäkään, etteikö vihreän talouden kehityksestä voisi saada suurta panosta Euroopan talouden palauttamisessa kasvu-uralle valjastamalla käyttöön alan tarjoamat uudet liiketoiminta- ja työllistymismahdollisuudet. Monet maat näkevätkin vihreän kasvun yhtenä tienä ulos nykyisestä talouskriisistä. Ympäristötuotteiden ja palveluiden globaalit markkinat ovat laajat ja ne kasvavat nopeasti. YK:n tutkimus osoittaa, että vihreät investointiohjelmat luovat enemmän työpaikkoja euroa tai dollaria kohti kuin monet muut elvytysohjelmat (SEF Alliance, 2009).

Yrittäjät ovat talouden muutoksen ja uudistumisen edustajia ja ovat siksi tärkeitä toimijoita siirtymisessä kohti vihreää taloutta. Koulutuksen roolin tärkeys yrittäjähenkisten asenteiden ja käyttäytymisen edistämisessä on nykyisin laajalti tunnustettu, mutta yrittäjäyyskoulutuksista ja materiaaleista on samalla yleisesti pulaa sekä erityiset koulutusohjelmat vihreän yrittäjyyden osalta puuttuvat kokonaan lähes kaikissa jäsenvaltioissa, tai kuten Iso-Britanniassa, tarjonta on hyvin rajallista.

On välttämätöntä kehittää ja edistää uusia koulutusresursseja vihreän yrittäjyyden kasvun tukemiseksi, mikäli EU 2020 prioriteetit älykkästä, kestävästä ja osallistavasta kasvusta aiotaan saavuttaa.

Vihreä yrittäjäyyskoulutus ei ole vain yrittäjäyyskoulutus, johon on lisätty yksi tai kaksi lisämoduulia. Vihreään yrittäjyyteen liittyy joukko keskeisiä periaatteita, jotka erottavat sen tavallisesta yrittäjyydestä. Vihreät yrittäjät ehdottavatkin liiketoimintamallia, joka ei ole pelkästään taloudellisesti kannattavaa, vaan se luo myös myönteisiä vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan. He ovat tietoisia tarpeesta muuttaa sitä, miten yhteiskunta on ymmärtänyt kehityksen ja hyvinvoinnin viimeisen vuosisadan aikana. Tavoitteena on integroida ympäristö-, talous- ja sosiaaliset näkökohdat yrityksen ydinliiketoimintaan ja pyrkiä tarjoamaan ekologisia ja innovatiivisia ratkaisuja siihen, miten tavaroita ja palveluja tuotetaan, kulutetaan ja tarjotaan. Vihreät yrittäjät muodostavat kasvualustan vihreän talouden aloittamiselle ja ylläpitämiselle tarjoamalla vihreitä tuotteita ja palveluja, ottamalla käyttöön vihreämpiä valmistustekniikoita, lisäämällä vihreiden tuotteiden ja palveluiden kysyntää sekä luomalla vihreitä työpaikkoja.

GET-UP –projektimme suunnittelee ja toteuttaa tarpeita vastaavan vihreän yrittäjyyden koulutusohjelman tukemaan kehittyviä vihreitä yrittäjiä ja mikroyritysten omistajia heidän omien vihreän talouden liiketoiminnan päämäärien ymmärtämisessä. Alla on tutkimuksemme löydökset vihreän yrittäjäyyskoulutuksen suunnitteluun liittyvistä tarpeellisista tiedoista.

Huomautus:

Huolimatta kansallisten raporttien yhteisestä mallista, on kansallisten havaintojen esittämistavoissa huomattavan paljon eroavaisuuksia (erityisesti työpöytä tutkimuksissa), mikä teki tarvittavan kansainvälisen analyysin ja vertailun huolellisen laadinnan vaikeaksi. Kuitenkin tiedot ovat merkityksellisiä katsauksia partnerimaiden tämän hetken tilanteesta ja johdonmukainen yhteenveto keskeisistä tutkituista näkökohdista. Asiasta kiinnostuneet voivat tutustua kansallisiin raportteihin, jotka on luettavissa osoitteessa <http://eduproject.eu/get-up/>.

Osa A

Havainnot partnerimaiden kirjallisuuskatsauksista

Keskeiset osaamisalueet, jotka tulee huomioida GET-UP –projektin ehdotetussa vihreässä yrittäjyyskoulutuksessa

Kansallisissa raporteissa esille tulleet useimmat keskeiset osaamisalueet perustuivat eurooppalaiseen politiikkaan ja strategioihin, mikä on osoitus koko projektikonsortion yhteisestä visiosta ja johon GET-UP –projektin ehdotetun vihreän yrittäjyyskoulutuksen tulee kohdistua.

Kaikkien vihreiden yrittäjien on ehdottomasti suuntauduttava ekologisiin käytäntöihin ja saada vihreitä taitoja (eli kuinka laatia vihreä liiketoimintasuunnitelma, kuinka toteuttaa idea, miten muuttaa suunnitelma käytäntöön) ja yleisiä johtamistaitoja (kasvava kilapilukyky, kustannusten vähentäminen, sijoittajien hankkiminen). **(Romania)**

Koulutuksen vihreämpi näkökulman tulee varmistaa, että tuotamme laadukasta koulutusta ja painottaa; yrittäjyyden etiikkaa, sidosryhmiä, kolmoistilinpäätöstä (TBL), sosiaalisen pääoman tuottoa, kuinka ihmiset tulevat tietoisiksi vihreistä/eettisistä/sosiaalisista yrityksistä. **(Kypros)**

Kestävyyden luomisen kahdeksan keskeistä osaamisaluetta; (1) ennakoiva ajattelu; (2) monitieteinen työskentely; (3) yleismaailmallinen käsitys, monikulttuurinen ymmärrys ja yhteistyö; (4) suunnittelu ja toteutus; (5) itsensä ja muiden motivoiminen; (6) kyky tarkastella yksilön ja kulttuurisia malleja ulkopuolelta; (7) osallistuvat taidot; (8) kyky empatiaan, myötätuntoon ja solidaarisuuteen. **(Saksa)**

Keskeisten osaamisalueiden lisäksi, jotka ovat tärkeitä yrittäjyyden pätevyyden kehittämisessä, vihreään sektoriin keskittyneet moduulit ovat tarpeellisia GET-UP –projektin koulutuksessa (esim Johdatus vihreän yrittäjyyteen ja vihreän yrittäjyyden ominaisuudet; Vihreäksi muuttumisen keskeiset periaatteet ja käytännöt; Vihreän yrittäjyyden hyödyt; Vihreiden yrittäjien ideointi – oikean idean löytäminen vihreään liiketoimintaan; Vihreiden yritysten liiketoiminnan kehittäminen ja kasvu- mitä on yrityskulttuuri ja kuinka yritys kasvaa; Vihreiden yritysten markkinointi – vihreän kaupan tuotteita ja palveluita; Katsaus vihreään yrityssektoriin). **(Irlanti)**

Pystyäkseen toteuttamaan ideoitaan, suunnitelmiaan ja projektejaan tulevien vihreiden yrittäjien ja mikroyritysten omistajien tulisi hankkia tai parantaa tietojaan ja taitojaan ympäristöasioista, kansallisista ja eurooppalaisista lainsäädännöstä, vihreästä kasvusta ja taloudesta, vihreästä teknologiasta ja innovaatioista, vihreiden tuotteiden ja palveluiden markkinoista, kuluttajien totumuksista, kulutuksen muutoksista ja tuotannon malleista. **(Espanja)**

On melko rajallisesti näyttöä vihreän yrittäjyyden ja/tai yritysten oppimisen ja osaamisen kehittämistarpeista. Kuitenkin saatavilla oleva kirjallisuus korostaa kolmea keskeistä oppimisen ja osaamisen kehittämiseen liittyvää osa-aluetta; yksilön ja yrittäjyystaidot; liiketoiminnan kehittäminen; vihreän yrittäjyyden ymmärtäminen. **(Iso-Britannia)**

“On vielä paljon tehtävää, erityisesti koskien pieniä yrityksiä, jotka sijaitsevat maaseudulla ja harjoittavat kestävästä liiketoimintaa. Tämänkaltaisilta yrityksiltä puuttuu tietoa ja osaamista kestävien vihreiden tuotteiden ja yritysten toteuttamiseksi”: markkinointi; vihreä ajattelu; asian liittyvät lait ja asetukset; verkostoituminen; vihreiden tuotteiden ja palveluiden suunnittelu; kansainvälistyminen. **(Suomi)**

Paikallisille kohderyhmille soveltuvat keskeiset taitotasot

Vaikka kumppanimaiden kohderyhmien taitotasot vaihtelevat melko paljon, yleinen suuntaus viittaa EQF tasolle 4 tai korkeampi:

- Romaniassa useimmilla yrittäjillä tiedon määrä on vähäinen (perustiedot) koskien vihreää yrittäjyyttä (vain harvat ovat erittäin korkeasti koulutettuja tällä alalla).
- Mitä tulee Kyproksen markkinoihin, vihreillä yrittäjyys Hankkeilla vaikuttaisi olevan tarvetta liikkeenjohdon perusteista, pehmeistä taidoista ja vihreyteen liittyvistä taidoista.
- Saksassa alkeistaso olisi sopivin useimmille potentiaalisille osallistujille.
- Espanjassa suurin osa kohderyhmän ihmisistä on perehtynyt asiaan ja heillä on perus- tai edistynyttä osaamista vihreästä yrittäjyydestä, mutta on myös ihmisiä, jotka eivät tiedä paljoakaan asiasta.
- Irlannissa huomioiden kohderyhmän osallistujaprofiili taitotason olisi suositeltavaa olla vähintään keskitasoa 4 EFQ.
- Suomessa koulutusohjelman tulisi olla tasoltaan EFQ 4 tai korkeampi.
- Iso-Britanniassa ei ole saatavilla näyttöä keskeisistä taitotasosta vihreää yrittäjyyskoulutusta varten.

Olemassa olevia resursseja, joita voitaisiin hyödyntää tai muokata uudessa vihreässä yrittäjyyskoulutuksessa päällekkäisen työn välttämiseksi.

On tunnistettu runsaasti resursseja; hankkeita, aloitteita, ohjelmia, joista muutamia on lueteltu alla (esimerkit ja yksityiskohdat löytyvät kansallisista raporteista):

- Kestävän Sektorin Yrittäjyyden Edistäminen, jossa rohkaistiin alkuun uusia kestäviä yrityksiä ammatillisen koulutuksen ohjelmien kautta. **(Romania)**
- Climate KIC Intensiivikurssi, Climate launchpad, jota Euroopan unioni tukee. **(Kypros)**
- Entrepreneurhub (<https://eshipnotes.wordpress.com/topics/class-xi/entrepreneurial-competencies>) ja
- Entrepreneurial Skill Pass (ESP). **(Saksa)**
- Vihreä yrittäjyys (Green Entrepreneurship) – Euroopan komission Erasmus+ ohjelman vuoden 2015 aloite, jonka tavoitteenä on tukea nuoria luomaan vihreitä startup yrityksiä. **(Espanja)**
- Resurssityökalupakki, joka tarjoaa koulutusta kaikilla vihreän yrittäjyyden kehittämisen alueilla ja siihen kuinka muuttaa olemassa oleva yritys ”enemmän vihreäksi” osana LEADER-rahoitteista aloitetta (www.101greenbusinessideas.ie) **(Irlanti)**
- Cool 10 Entrepreneurs – ohjelma sosiaalisille yrityksille, jotka visioivat talouskasvusta luomalla vihreätä yrittäjyyttä tai henkilöille, jotka voivat muovata ympäristöliiketoiminnan lähestymistapaa olemassa olevan organisaation kautta. **(Iso-Britannia)**
- EcoCuva-malli – uusi työkalu kestävien ja vihreiden pk-yritysten uusien tuotteiden kehittämisen analysointiin ja tuottamiseen. **(Suomi)**

Soveltuvimmat oppisisältöjen mediaformaatit kohderyhmille

Kaikki kansalliset tutkimukset suosittelivat kohderyhmille yksimielisesti kasvatusten tapahtuvan ja verkko-oppimisen menetelmien yhdistelmää, jossa pääpaino olisi viimeisellä. Verkkoympäristöt ovat helppopääsyisiä ja oppimateriaalien jakaminen on helppoa. Tarvittavat ja halutuimmat mediaformaatit ovat: audio-videotiedostot ja videoleikkeet, verkkoalustat, diaesitykset (PPT, Prezi), digitaaliset työkalut, sosiaalinen media (WhatsApp, Facebook), blogit, mobiilisovellukset, webinaarit, MOOC. Moodle alusta vaikuttaisi laajasti mukautuvan kaikkiin kohderyhmien oppimisen vaatimuksiin.

Soveltuvin arviointimalli helpottamaan saavutettujen taitojen mittaamista.

Arviointi tulisi rakentaa useiden keskeisien tekijöiden ympärille: yleiset tavoitteet, oppimistulokset, jakelutavat ja arviointimenetelmät. Arviointiin olisi myös liitettävä selkeä ja oikea-aikainen palaute. Kansalliset tutkimukset paljastivat yleisen käsityksen GET-UP koulutusohjelman arviointikehyksestä, joka on saavutettavissa monimutkaisen arviointitapojen yhdistelmän avulla:

- Tyypit: alustava, jatkuva, lopullinen
- Metodit: perinteinen (kasvokkain) ja verkossa; kirjoitettuna ja suullisesti (verkossa). (Kyproksen kansallisessa raportissa mainitaan, että perinteinen opettaminen oli mieluisinta.)
- Työkalut: testit, tapaustutkimukset, selvitykset, tasotestit, kyselyt, vertaisarviointit, kohderyhmät, ryhmätyöt, projektien toteuttaminen, teknologiapohjaiset arviointisimulaattorit, harjoitukset, liiketoimintasuunnitelman kehittäminen, työkirja

Pedagogiset tukimuodot helpottamaan ammattikoulutuksen tuutoreiden tutustumista uuteen monimuotoiseen oppimisympäristöön.

Esille tuli kaksi erilaista ohjaajien tukimuotoa: (a) ohjeet siitä, kuinka käyttää tehokkaasti verkko-oppimisympäristöä (virtuaalista alustaa), jonka kautta monimuotoinen GET-UP koulutusohjelma välitetään; (b) koulutusta liittyen vihreän yrittäjyyden ja talouden kansallisiin ja eurooppalaiseen lainsäädäntöön (määräykset, lait, vaatimukset).

Irlanti suositteli, että ohjaajien perehdyttämisohjelman tulisi sisältää; GET-UP –projektin esittelyn; GET-UP koulutusohjelman johdatuksen ja sisällön erittelyn; tiiviin, mutta kattavan johdannon verkko-oppimiseen ja sähköiseen didaktiikkaan; johdatuksen GET-UP alustaan ja tukea ja ohjausta verkkoympäristössä työskentelemiseen; yleiskatsaus heidän uudesta roolistaan e-tuutoreina ja vihreiden yrittäjien kanssa työskentelevinä ohjaajina.

Verkko-oppimisympäristöksi soveltuvimmat teknologiset alustat

Partnerimaiden kansallisissa raporteissa suurin osa vastaajista piti Moodle-alustaa sopivimpana virtuaalisena oppimisympäristönä sulautuvalle GET-UP koulutusohjelmalle. On kuitenkin maita, joissa kohderyhmät osaavat työskennellä muissakin monimutkaisissa ympäristöissä: kehittyneet Webex ja WebCT/Blackboard ja Blackboard collaborate työkalut (Kypros ja Saksa); Sakai (Saksa, Espanja); Atuto, Whiteboard, GradePoint, Desire2Learn, Learn, erilaiset sovellukset (Saksa); Claroline, Dokeos, dotLRN, Ilias, Chamilo, MOOC, E-doceo (Espanja); ehdotetut ydinteknologiat pohjautuvan avoimeen lähdekoodiin; PHP, MySQL ja Apache (Irlanti);

Suomi on ehdottanut, että GET-UP oppimisympäristö rakennettaisiin iCMS sisällönhallintajärjestelmän pohjalle, joka on skaalautuva, oliopohjainen ohjelmointikehys. Ydinteknologiat kehityksen taustalla ovat avoin lähdekoodi, sisältäen: PHP, MySQL, Apache ja RED5 Mediapalvelin.

Arvioi ja selitä vihreän yrittäjyyden merkitys maassasi seuraavien viiden ja 10 vuoden aikana.

Kaikissa partnerimaissa vihreä yrittäjyys on tällä hetkellä keskeisen kiinnostuksen kohteena ja suuntauksen on arvioitu olevan huomattavassa kasvussa ulottuen viiden ja 10 vuoden päähän. Tietoisuuden lisäämiselle ja vihreälle yrittäjyyskoulutukselle on ehdottomasti tarvetta.

Romania: maan sisäinen intressi seuraavan viiden vuoden ajanjaksolle perustuu vihreiden yrittäjien tarpeisiin, ei ainoastaan elämänlaadun parantamiseen ja heidän kustannustensa alentamiseen. Tämä kiinnostus on yhteneväinen Euroopan kanssa (Eurooppa 2020 strategia). Viiden vuoden ennusteen tulisi olla vähintään yhtä rohkaiseva kuin ensimmäisen vuoden. Mahdollisesti ihmiset arvottavat kehittämiään taitoja ja vihreä yrittäjyys ja talous saattaa olla jatkuvassa kasvuprosessissa, vihreiden yritysten määrä tulee moninkertaistumaan.

Kypros: Strategiset resurssit, joita käytetään vähitellen seuraavien raportointikausien aikana rakennerahastoista asettavat ympäristöystävällisyyden ja energiansäästön etusijalle. Tämän seurauksena on odotettavissa alan kasvavan vähintään kaksi kertaa niin nopeasti kuin talous viimeisen 10 vuoden aikajaksolla, kasvattaen osuuttaan BKT:sta ainakin EU:n nykyisen keskitason tuntumaan.

Saksa: tänään vihreä talous edustaa noin 14% kokonaismarkkinoista ja on ennustettu, että Saksan vihreän talouden markkinat tulevat lähes kaksinkertaistumaan vuoteen 2025 mennessä. Vihreän talouden merkitys, joka pitää sisällään myös vihreän yrittäjyyden, on jo nyt tärkeä ja läsnä, mutta suurin osa tavoitteista ei ole toteuttamiskelpoisia lyhyessä, kuten viiden vuoden aikajänteellä, vaan tarvitsevat enemmän aikaa niiden saavuttamiseksi.

Espanja: seuraavien viiden vuoden aikana vihreä kasvu ja yrittäjyys tulevat kehittymään ja laajenemaan ilmastonmuutoksesta, vihreästä taloudesta ja koulutuksesta "tulla vihreämmäksi" kasvavan tietoisuuden myötä. Seuraavan 10 vuoden aikana tilanne tulee parantumaan entisestään ja useammat ihmiset, yrittäjät mukaanlukien, tulevat tietoisemmiksi, heillä on enemmän tietoa ja osaamista vihreästä yrittäjyydestä tai ovat jopa alan asiantuntijoita.

Irlanti: Vihreä talous tarjoaa suuren mahdollisuuden luoda työpaikkoja Irlannissa, kehittää paikallisia yrityksiä ja avustaa kestävästä talouskasvun turvaamisesta keskipitkällä aikavälillä (5-10 vuotta). Hallitus on kehittänyt useita toimintamalleja ja strategioita, jotka ovat tukeneet, ja tukevat jatkossakin, alan lähivuosien kasvua. EU:n suunnittelee vähähiilistä ja resurssitehokasta Eurooppaa vuoteen 2050 mennessä, kun taas Irlanti näkee enemmän innovaatioita ja kasvua vihreän liiketoiminnan aluella kuten: jätehuolto, hiilidioksidipäästöt, uusiutuva energia ja muut samankaltaiset alueet.

Iso-Britannia: Vaikka on olemassa kasvava yhteisymmärrys tarpeesta luoda ympäristö, joka

edistää vihreän talouden kasvua ja kukoistusta, on vähemmän yksimielisyyttä vihreän yrityssektorin skaalasta ja laajuudesta sekä vihreitä yrityksiä kuvaavista piirteistä. Tarkastelemalla nykyisiä erilaisia vihreiden yritysten luokitteluja ja ominaisuuksia voidaan huomata, että ne keskittyvät tuotteisiin tai palveluihin, jotka hyödyttävät ympäristöä, painottavat energiankulutusta ja yritysten arvoa ihmisille ja yhteisöille voittojen ohella. Lopuksi vaikuttaisi, että painotetaan yritysten roolia suuren mittakaavan projektien tai vaikutusten edistämiseksi.

Suomi: EPI:n (2016) mukaan Suomi on maailman vihrein maa. Ympäristöasioiden asiantuntemus heijastuu Suomen cleantech innovaatioista ja maailmanluokan yrityksistä. Cleantech Finland on kasvava verkosto, joka keskittyy puhtaaseen teknologiaan, josta voimme odottaa merkittäviä kansainvälisiä läpimurtoja lähivuosina. Ekologinen kestävyys tarkoittaa, että luonnon resursseja käytetään siten, että niiden uudistuminen varmistetaan ja luonnollisia prosesseja noudatetaan taloudellisissa, sosiaalisissa ja kulttuurisissa prosesseissa. Näiden kolmen sektorin yhdistäminen on samalla perusta ja haaste tulevaisuuden taloudelliselle yrittäjyydelle.

Osa B

Havainnot partnerimaissa toteutetusta kyselylomaketutkimuksesta

Tämä osa esittelee havaintoja partnerimaissa (Romania, Kypros, Saksa, Espanja, Irlanti ja Iso-Britannia) toteutetusta kyselylomaketutkimuksesta, johon vastasi 92 henkilöä. Suomi ei toimittanut tietoja kenttätutkimuksesta. Vastaajien jakaantuminen maittäin esitetään alla taulukossa 1.

Taulukko 1: GET-UP kenttätutkimuksen osallistujamäärä partnerimaittain.

	RO	CY	DE	ES	IE	UK
No of participants	15	20	20	16	6	15
TOTAL	92					

Kohderyhmä koostui: yrittäjistä ja vihreistä yrittäjistä, ammattikoulutuksen kouluttajista, tuutoreista/mentoreista, hallinnollisista työntekijöistä, markkinointijohtajista, oppimisen ja taitojen ammattilaisista ja yrityksiä edustavista elimistä. Vastaajien ikä vaihteli 25-66 vuoden välillä ja heidän nykyisen työroolinsa pituus alle vuodesta 23 vuoteen (vihreiden yrittäjien osalta kokemusta oli 2-11 vuoden välillä). Niin miehiä kuin naisiakin osallistui tutkimukseen.

Toteutettu kysely sisälsi viisi monivalintakysymystä ja viisi avointa kysymystä. Monivalintakysymyksissä vaihtoehdot esitettiin viisitasoisena Likert-asteikolla (eli 1= erittäin tärkeä, 2= tärkeä, 3= en osaa sanoa, 4= ei kovin tärkeä, 5= ei lainkaan tärkeä). Tulosten tulkinta perustui vastausten määrään luokittain (N) ja laskemalla painotetun keskiarvon pisteet (S).

1. Keskeiset osaamisalueet, jotka tulisi ottaa huomioon suunniteltaessa GET-UP -projektin vihreää yrittäjyyskoulutusta. Ehdotetut vastaukset (alenevassa järjestyksessä) olivat seuraavanlaisia:

Ekologinen osaaminen (N=88, S=1.55, 61,3% oli 'Erittäin tärkeä' ja 26,1% 'Tärkeä')

- Strateginen design osaaminen (N=86, S=1.55, 54,6% vastauksista oli 'Erittäin tärkeä' ja 36% 'Tärkeä')
- Sosiaaliset taidot (N=88, S=1.82, 46,5% vastauksista oli 'Erittäin tärkeä' ja 31% 'Tärkeä')
- Talousosaaminen (N=88, S=1.88, 44,3% vastauksista oli 'Tärkeä' ja 39,7% 'Erittäin tärkeä')
- Tekninen osaaminen (N=88, S=1.98, 51,1% vastauksista oli 'Tärkeä' ja 28,4% 'Erittäin tärkeä')

kun taas kirjanpito-osaamisella tuntui olevan neutraali merkitys (S=2,46) tai sitä pidettiin 'Ei niin tärkeänä' (joka sai eniten kyseisiä vastauksia, kaikista vaihtoehdoista – 31,8%).

Lisäksi vastaajat suosittelivat, että GET-UP koulutukseen lisättäisiin seuraavat osaamisalueet:

- tiimityöskentely; pyrkimys erilaisten tavoitteiden täyttämiseen; biologia ja kansanterveystaidot (Romania);
- kommunikointitaidot äidinkielellä ja kansainvälisellä kielellä (Romania, Irlanti)

- riskienhallinta (Romania, Kypros)
- esiintymistaidot (Kypros)
- markkinointiosaaminen (Romania, Espanja)
- verkostoitumistaidot vertaisten ja julkisten & yksityisten organisaatioiden kanssa; ympäristön, jossa yritys sijaitsee ominaisuuksien analysointitaidot (Espanja)
- kriittinen ajattelu; sosiaaliset innovaatiot ja visiot; itsetuntemus; oman toiminnan tehokkuus; yhteistyö; luovuus; eettinen ajattelu; itsemotivointi; sinnikkyys (Irlanti)
- kestävä ajattelu (Romania, Irlanti)

2. Keskeiset taidot, jotka tulisi ottaa huomioon suunniteltaessa GET-UP -projektin vihreää yrittäjyyskoulutusta. Ehdotetut vastaukset (alenevassa järjestyksessä) olivat seuraavanlaisia:

- Uuden yrityksen perustamistaidot (N= 92, S= 1.41, 67,3% vastauksista oli 'Erittäin tärkeä' ja 23,9% 'Tärkeä')
- Resurssien hallintataidot (N=92, S= 1.42, 68,4% vastauksista oli 'Erittäin tärkeä' ja 23,9 'Tärkeä')
- Tutkimus- ja kehittämistaidot (N=92, S=1.72, 53,2% vastauksista oli 'Erittäin tärkeä' ja 30,4% 'Tärkeä')
- Sosiaalisen vastuun taidot (N=92, S= 1.83, 54,3% vastauksista oli 'Tärkeä' ja 33,6% 'Erittäin tärkeä')

Vastaajien mukaan Franchising-aidot ovat vähemmän tärkeitä vihreille yrittäjille; (S=3.29, 28,2% vastasi 'Ei kovin tärkeä' ja 23,9% 'Ei lainkaan tärkeä')

Lisäksi vastaajat suosittelivat GET-UP koulutusohjelmaan seuraavanlaisia keskeisiä taitoja:

- ympäristöongelmien ratkaisemiseen liittyvät taidot (Romania)
- hiilijalanjäljen laskemisen ymmärtäminen; bio-diesel; etanolin valmistus; alakohtaiset markkinatutkimukset; prosessin keventäminen – tuottaja/jalostaja/loppukäyttäjä; anaerobinen mädätys (Irlanti)

3. Keskeiset aihealueet, joita GET-UP -projektin vihreän yrittäjyyskoulutuksen tulisi käsitellä olisivat vastaajien mukaan (alenevassa järjestyksessä) seuraavanlaisia:

- Kestävien liikeideoiden luominen (N=88, S=1.59, 88,6% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Vihreiden tuotteiden luominen (N=88, S=1.65, 87,5% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Vihreä talous (N=88, S=1.68, 84% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Vihreät liiketoimintamallit (N=88, S=1.69, 88,6% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Innovaatioiden kaupallistaminen (N= 88, S=1.69, 88,6% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Vihreiden liiketoimintasuunnitelmien luominen (N=88, S=1.75, 88,6% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Asiakkaiden hankkiminen (N=88, S=1.77, 87,5% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Esimerkkejä vihreän yrittäjyyden parhaista käytännöistä (N=88, S=1.81, 86,3% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Ympäristöystävälliset valmistusprosessit (N=88, S=1.89, 86,3% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')

- Markkinatutkimus (N=88, S=1.94, 80,6% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Sosiaaliset ja ympäristöryitykset (N=88, S=1.96, 78,4% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Yrittäjyyssrahoitus (N=88, S=2.03, 73,8% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Oma pääoma (N=88, S=2.37, 57,9% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')
- Ekoturismi (N=88, S=2.40, 59% vastauksista 'Erittäin tärkeä' ja 'Tärkeä')

Vastausten perusteella vaikuttaisi, että perinteinen ja verkkokauppa (N=88, S=2.67, puolet vastaajista valitsi 'Ei lainkaan tärkeä', 'Ei tärkeä' tai 'En osaa sanoa') eivät ole sopivia GET-UP koulutusohjelman sisällöksi.

Lisäksi vastaajat suosittelivat GET-UP koulutusohjelmaan sisällytettäväksi seuraavanlaisia keskeisiä aiheita:

- Kestävyys; ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ja siihen mukautuminen; kuluttajien vaatimusten parantaminen / kuluttajien vihreiden palveluiden ja tuotteiden tarpeisiin vaikuttaminen (Romania)
- asiakasyhteys ja verkostoituminen; Asiakkuudenhallinta (CRM) (Irlanti)

4. Kuten seuraavassa taulukossa 2 on esitetty, GET-UP koulutusohjelman soveltuvin taitotaso paikallisille kohderyhmille vastausten perusteella olisi tasolla 'keskitaso' ja seuraavaksi 'aloittelijat'.

Taulukko 2: Taitotasojen jakautuminen partnerimaittain

Taitotasot	RO	CY	DE	ES	IE	Total	%
Ammattilaiset	1	1	2	0		4	5.6
Edistyneet	7	1	3	0		11	15.4
Keskitaso	7	10	2	8	X	27	38
Aloittelijat	0	8	9	8	X	25	35.2
Yhteensä	15	20	20	16		71	100

5. Olemassa olevia resursseja hyödynnettäväksi tai muokattavaksi GET-UP –projektin vihreässä yrittäjyyskoulutuksessa, romanialaiset vastaajat ehdottivat kursseja ympäristöhallinnon ongelmista, alan hankkeita, vihreän yrittäjyyden edellisiä markkinatutkimuksia, aikaisempia opetussuunnitelmia ja koulutusohjelmia, ympäristöraportteja ja vihreiden yrittäjien talouden toimintakertomuksia. Espanjalaiset vastaajat ehdottivat GET-UP projektin linkittämistä muihin yrittäjyyteen liittyviin ohjelmiin (eli Erasmus nuorille yrittäjille, 2012 yrityshautomo-ohjelma vihreille yrittäjille (GreenBiz 2014)).

6. Kuten taulukossa 3 on nähtävillä, vastaajien mukaan partnerimaiden kohderyhmille soveltuvimmat mediaformaattit oppimissisällöille olisivat alenessa järjestyksessä: (1) videotiedostot ja verkko-oppimisalustat; (2) PDF-tiedostot, keskustelufooromit, mobiilisovellukset; (3) avoin oppimateriaali, OER (eli Moodle) ja MOOCit; (4) perinteiset tavat, Prezi-tiedostot, webinaarit; (5) PPT-tiedostot; (6) audiotiedostot; (7) eKirjat

lukko 3: Soveltuvimmat mediaformaattit oppisisällöille

Oppisisältöjen formaatti		RO	CY	DE	ES	IE
Perinteinen muoto (esim monisteet, käsikirja)						
Digitaalinen formaatti	Videotiedosto					
	Äänitiedosto					
	PPT-tiedosto					
	PDF-tiedosto					
	eKirja					
	Prezi-tiedosto					
	Muut: grafiikka					
Interaktiiviset formaattit	Verkko-oppimisalustat					
	Blogit					
	Keskustelufooromit					
	Mobiilisovellukset					
	Webinaarit					
	Avoin oppimateriaali (eli Moodle)					
	MOOCs					
	Muut: kasvatusten, YouTube					

Käytimme värikoodia, jossa viisi soveltuvimpaa formaattia on luokiteltu alenevassa järjestyksessä:

1st	
2 nd	
3 rd	
4 th	
5 th	

Sitten teimme luokittelun värin lukumäärän mukaan (suurimmasta määrästä pienimpään, yhdestä viiteen).

7. Soveltuvimmaksi arviointimalliksi helpottamaan GET-UP –projektin vihreän yrittäjyyskoulutuksen myötä saatujen tietojen mittaamista, vastaajat antoivat paljon erilaisia vaihtoehtoja: monivalintatestit, kyselylomakkeet, portfolio, vapaata keskustelua, verkkotestit, projektin toteuttaminen, tiimityöskentelyn tehokkuuden arviointi, suulliset ja kirjalliset kokeet, tuutorit, itsearviointi, elokuvan tekeminen, tavalliset testit, skenaariot ja tapaustutkimukset.

8. Suositelluimmat pedagogiset tukimuodot helpottamaan ammattikoulutuksen tuutoreiden tutustumista uuteen monimuotoiseen oppimisympäristöön olivat: opetusohjelmistot, käsikirjat, suuntaviivat, työkirjat, mainokset, flyerit, nettisivut, monisteet, esitteet, tapaustutkimukset, multimediatuki

9. Vastausten analysointi (kuten taulukossa 4) tuki päätelmiämme, että soveltuvin teknologinen alusta kehitettäväksi verkko-oppimisympäristöksi GET-UP koulutusohjelmalle olisi: (1) Moodle; (2) ILIAS; (3) OLAT, Atutor, Dokeos; (4) Sakai, Fedena, openelms.

Taulukko 4: Soveltuvin teknologinen alusta

VLE	RO	CY	DE	ES	IE
Moodle					
eFront					
OLAT					
Sakai					
ILIAS					
ATutor					
Fedena					
openelms					
Claroline					
Dokeos					

Käytimme samaa värikoodia kuten taulukossa 3.

10. Vastaajat arvelivat, että seuraavan viiden ja 10 vuoden kuluttua vihreä yrittäjyys partnerimaissa olisi kasvava ala; tärkeää ja välttämätöntä; ala, joka tukee kestävästä kehitystä Euroopan Unionin kanssa samassa linjassa ja ala, jolla on paljon potentiaalia. Se nähtiin tulevaisuuden ratkaisuna suojella ympäristöä, säästää rahaa ja vähentää kuluja niin henkilökohtaiselle kuin yrityksen tasolla. Vastauksissa todettiin myös, että vihreän yrittäjyiden tulisi saada edemmän tukea valtiolta.

Osa C:

Havainnot FIPL:n toteuttamasta tutkimuksesta

Verkko-oppimisympäristöjen parhaat käytännöt

Verkkosovellukset ovat dynaamisia, interaktiivisia järjestelmiä, jotka auttavat organisaatioita suorittamaan tehtäviään, kasvattamaan ja mittaamaan heidän tuottavuuttaan. Siten verkkosovelluksen ensisijainen tehtävä on suorittaa toimintoja, jotka palvelevat käyttäjän tehtäviä määriteltyjen liiketoiminnan sääntöjen mukaisesti.

Suunniteltaessa verkko-oppimisympäristöjä samat keskeiset periaatteet ja parhaat käytännöt pätevät ohjelman rakenteen suunnittelussa, käyttöliittymän ja käyttökokemuksen suunnittelussa sekä sovellussuunnittelun hallinnassa ja tuotantotyössä kuten missä tahansa muussa verkkosovelluksessa.

Ketterät työmenetelmät mahdollistavat paremman kyvyn selviytyä muutoksista klassisen vesiputousmallin sijaan, ja luonnostellen voidaan tutkia eri käyttöliittymien malleja jne uutta mallia luotaessa.

Käyttökokemusten parhaat käytännöt antavat puitteet toistettavalle prosessille, keinon tuottaa arvoa käyttökokemuksista kohtuullisessa ajassa tekemättä jo aiemmin tehtyjä virheitä.

Käyttöliittymän suunnittelussa keskitytään ennakoimaan mitä käyttäjän mahdollisesti on tehtävä ja varmistetaan, että käyttöliittymässä on elementtejä, jotka ovat helppopääsyisiä, ymmärrettäviä ja jotka helpottavat kyseisiä toimia. Käyttöliittymä liittää yhteen käsitteitä vuorovaikutuksen suunnittelusta, ulkoasusuunnittelusta ja tietoarkkitehtuurista.

Yhteenvetona parhaista käytännöistä käyttöliittymän suunnittelussa alkaa kaikki käyttäjän tuntemisesta sisältäen tavoitteiden ymmärtämisen, taidot, mieltymykset ja taipumukset. Tämä mielessä pitäen, huomioitavia asioita on:

- Käyttöliittymän yksinkertaisuus
- Yhteisen käyttöliittymän elementtien yhdenmukaisuus ja käyttö
- Tarkoituksenmukainen ulkoasu
- Typografian käyttö hierarkian ja selkeyden luomisessa
- Vuorovaikutus ja käyttäjän informoiminen tilan muutoksista ja mahdollisista toimista

Nämä ovat keskeiset suunnittelun periaatteet, joita tulee soveltaa projektisuunnitelmassa suunnitellun verkkopohjaisen infrastruktuurin kehittämisessä.

Minioppimateriaalien parhaat käytännöt

Seuraavat keskeiset asiat aikuisopiskelijoille suunnattujen minioppimateriaalien parhaista käytännöistä tunnistettiin SHADOWS-projektin tutkimuksen aikana. On välttämätöntä, että näitä asioita käsitellään tulevien suunnittelu- ja kehittämisprosessin aikana.

Tyypillisessä verkko-oppimistilanteessa oppijat hallitsevat mitä ja milloin he oppivat. On olemassa keskeisiä esityksellisiä, teknisiä ja sisällöllisiä parametrejä (kuten taulukoilla 5,6 ja 7) jotka tulee ottaa huomioon, jotta potentiaaliset aikuisopiskelijat saadaan kiinnostumaan opetussisällöistä, hyödyntämään jaettua sisältöä ja pitämään tarjottua sisältöä mielenkiintoisena ja innostavana:

Taulukko 5: Esitykselliset parametrit

Miksi oppia	Aikuisopiskelijoiden täytyy saada tietää mitä hyötyä opimisesta on ja tämä tulisi esittää heille selkeästi jokaisen opetusmateriaalin alussa.
Arvoehdotus	Aikuisopiskelijat oppivat paremmin, kun he näkevät opetusmateriaalin välittömän arvon ja soveltamismahdollisuudet.
Oppimistyyylit	Aikuisopiskelijat pitävät kokemuksellisesta oppimisesta ja lähestyvät opiskelua usein ongelmanratkaisun näkökulmasta
Opiskeluvauhti	Aikuisopiskelijat haluavat oppia heille sopivana aikana, sopivassa paikassa ja sellaisella nopeudella, joka on sopii heidän yksilölliseen oppimiskykyynsä

Taulukko 6: Tekniset parametrit

Tekninen osaaminen	Resurssien tulisi olla helppokäyttöisiä ja ne tulisi esittää suosittujen medioiden välityksellä, jotta välttyttäisiin tilanteilta joissa potentiaaliset opiskelijat hylätään heidän puutteellisten digitaalisten taitojen takia.
Laitteisto	Resurssien tulisi olla käytettävissä yleisillä laitteistoilla, jotka ovat loppukäyttäjien helposti saatavilla ja niiden tulisi olla skaalautuvia käytettäväksi PC:llä, kannettavalla tietokoneella, tabletilla ja älypuhelimella.
Ohjelmistot	Resurssit tulisi kehittää yleisimpiä ohjelmistoja hyödyntäen, jotta välttyttäisiin tilanteilta, joissa potentiaaliset opiskelijat eivät pääse käyttämään niitä, koska heillä ei ole tarvittavia ohjelmistoja.
Internetin nopeus	Resurssit tulisi esittää sellaisissa muodoissa ja tiedostokokoina, jotka mahdollistavat niiden käytön vaikka internetyhteys olisi hidas.
Saavutettavuus	Resurssit tulisi suunnitella noudattamaan WCAG 2.0 suosituksia

Taulukko 7: Sisällön parametrit

Saatavuus	Opiskeluisällöt tulisi esittää pienissä helposti omaksuttavissa osioissa, joka helpottaa saatavuutta
Äsisisältö	Oppimisresursseilla tulisi olla tarkka asiasisältö, joka vastaa yksittäiseen oppimistavoitteeseen
Merkitys	Oppimisresurssien tulisi käsitellä erityisiä työhön liittyviä aiheita, jotka ovat helposti integroitavissa osaksi päivittäisiä työrutiineja.

Kun koulutus toteutetaan rajallisessa ajassa on tärkeää, että didaktinen rakenne on johdonmukainen, jolloin voidaan varmistaa, että yleinen laatutaso tulee saavutetuksi. Mikrooppimateriaalien tulisi sisältää seuraavat neljä osa-aluetta: Johdanto ja tavoitteet; keskeiset oppimissisällöt; reflektio ja tiedon siirto; arviointi..

Luettelo oppimistuloksista

Tutkimustulostemme ja vihreiden yrittäjien konsultaation pohjalta suosittelemme, että seuraavat oppimistulokset tulisi saavuttaa GET-UP -yrittäjyyskoulutusohjelman myötä:

1. Vihreän yrittäjyyden ominaisuuksien tunnistaminen;
2. Vihreän yrittäjyyden paikan tunnistaminen liikemaailmassa;
3. Teknisen tietämyksen osoittaminen valitulla vihreällä sektorilla – eli hiilijalanjäljen laskeminen, bio-diesel jne;
4. Vihreän sektorin ideointiprosessin ja ideasta kaupallisesti kannattavaksi liiketoimintamahdollisuudeksi kehittymisen tutkiminen;
5. Ajankohtaisten vihreään yrittäjyyssektoriin liittyvien asioiden arvostaminen ja kritiikki
6. Pätevyyden osoittaminen vihreälle yrityssektorille sopivien rahoitusmahdollisuuksien tutkimisessa ja tunnistamisessa, kuten paikalliset, kansalliset ja Euroopan tason avustukset, pääomarahoituksen mahdollisuudet, bisnesenkelit, joukkorahoitus jne:
7. Osaamisen osoittaminen vihreän liikeidean esittämisessä erilaisille kohderyhmille kuten: sijoittajille, avustuksia antaville virastoille, vähittäiskauppiaille ja myyntihenkilöstölle;
8. Liiketoimintasuunnitelman tai strategian kehittäminen olemassa olevan bisneksen kehittämiseksi;
9. Vihreän liiketoiminnan resurssien ja ajan hallinnan strategioiden tunnistaminen;
10. Markkinointiosaamisen osoittaminen sisältäen alakohtaisen markkinatutkimuksen suorittamisen, markkinointisuunnitelman kehittämisen ja liiketoiminnan sosiaalisen median markkinoinnin.
11. Pätevyyden osoittaminen tunnistamalla, luomalla ja ylläpitämällä asiakassuhteita.

Johtopäätökset ja suositukset

Vihreä talous, yrittäjyys ja liiketoiminta ovat yhä tärkeämpiä (ne ovat etusijalla sekä poliittisessa ja käytännön tasoilla eräissä osallistuvissa maissa). Tässä yhteydessä GET-UP –projekti kiinnostaa suuresti markkinoita ja sidosryhmät kokevat sen tervetulleeksi.

Tehty tutkimus osoittaa suurta kiinnostusta vihreän yrittäjyyden koulutusohjelmien kehittämiseen. Erilaisia aloitteita, ohjelmia ja akreditoitteja on olemassa, mutta siitä huolimatta tietoa ja koulutusta näistä asioista on syytä edelleen parantaa. Siksi GET-UP –projektin koulutusohjelma on tervetullut.

Jotta varmistuttaisiin, että GET-UP –projektin yrittäjyyskoulutus ja resurssit ovat merkityksellisiä ja hyödyllisiä vihreille yrittäjille, suosittelemme seuraavaa:

- yrittäjyyden kehittämistä ja liiketoimintaosaamista on koulutusohjelmassa tarvetta painottaa
- koulutusohjelman sisällön tulisi sisältää tietoa ja ohjausta ideoinnista, liiketoiminnan suunnittelusta, markkinointitutkimuksista ja markkinointitekniikoista nimenomaan vihreän alan osalta.
- koulutusohjelmassa ja resursseissa tulisi toistaa ympäristötietouteen ja käytäntöihin liittyvää ydinosaamista, jotta koulutuksesta valmistuneet yrittäjät saavat kokonaisvaltaisen käsityksen siitä mitä on olla vihreä yrittäjä sekä niistä periaatteista ja vaatimuksista, joita heidän tulisi yrityksissään toteuttaa ollaakseen täysin sitoutuneita olemaan ´vihreä´.
- koulutusohjelmaa suunniteltaessa on tärkeä ymmärtää, ettei arviointia tulisi rakentaa arvioimaan oppimista, vaan koulutusohjelman arviointi voitaisiin nähdä apuvälineenä koulutukseen osallistuvien yrittäjien tiedon, taitojen ja osaamisen kehittämisessä.
- Ammattikoulutuksen tuutoreille, jotka osallistuvat perehdytysohjelmaan, vihreä sektori saattaa olla uusi ala. Siksi on tärkeää, että koulutusmateriaali, resurssit ja tukimuodot on suunniteltu ja kehitetty tarpeisiin sopiviksi. Heidän tulisi saada tukea verkkoportaalin välityksellä, jossa voidaan verkostoitua vertaisten kanssa, tukea oppijoita ja saada työkalupakki resursseista ja tapaustutkimuksista.
- lainsäädäntöä ja Euroopan strategioita tulisi myös harkita GET-UP koulutusohjelmaan sisällytettäväksi
- vihreän liiketoiminnan monimuotoisuus edellyttää, että GET-UP koulutusohjelman tulee varmistaa, että asianmukaiset yritykset ovat mukana toiminnassa
- vihreiden yrittäjien oppiminen ja osaaminen sekä nykyisten yritysten omistaja-johtajien toive muuttaa toimintatapojansa ja prosessejansa ympäristöystävällisemmäksi voidaan joutua toteuttamaan useilla eri pedagogisilla lähestymistavoilla (esimerkiksi ohjattu harjoittelu tai vertaisverkko-oppiminen)
- meidän tulee ottaa huomioon myös Euroopan komission visioimat avaintaidot (digitaaliset taidot, vieraan kielen osaamiset, viestintäosaamiset ja keskustelutaidot äidinkielellä, kirjallisuus ja matematiikan osaaminen)

**GREEN
ENTREPRENEURSHIP
TRAINING**

SFEDI® GROUP

**meath
partnership**

engage · enable · participate · progress

WP PADERBORN

**Department Wirtschaftspädagogik
BUSINESS AND HUMAN RESOURCE EDUCATION**

Chair Wirtschaftspädagogik II

inn^oventum

**FUNDACIÓN
UNIVERSIDAD EMPRESA
REGIÓN DE MURCIA**

fip
Future In
Perspective

**European
University Cyprus**

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 2016-1-DE02-KA202-003277